

OUD-OPPERRABBIJN L. VORST, 1903-1987

BEZIELEND LEIDER VAN NA-OORLOGS JOODS ROTTERDAM

DOOR L.J. VAN COEVERDEN

Amos 9:14: Ik zal een keer brengen in het lot van mijn volk Israël; verwoeste steden zullen zij herbouwen en bewonen; wijngaarden zullen zij planten en de wijn ervan drinken; boomgaarden zullen zij aanleggen en de vruchten daarvan eten.

OP de Joodse datum 2 Aw 5747 - 28 juli 1987 overleed in Israël op 83-jarige leeftijd de heer Levie Vorst, oud-opperrabbin van het synagogaal ressort Rotterdam. De laatste zeventien jaren van zijn leven heeft hij samen met zijn vrouw en een aantal van zijn kinderen en kleinkinderen zijn levensideaal: vestiging in Israël, mogen waarmaken. Verwoeste steden zijn herbouwd en bewoond; van de wijn van het land heeft hij mogen drinken en van de vruchten mogen eten. Hij heeft er mogen leren en onderwijzen temidden van zijn vele vrienden.

Rotterdam heeft zijn opperrabbin ook na diens pensionering nimmer vergeten. Talrijk zijn de bezoeken aan hem geweest van oud-stadgenoten die Israël bezochten, mede waardoor de band met zijn oude gemeente, zijn oude ressort, bleef bestaan.

Hoe kon men ook deze man met zijn gastvrije gezin, die zich zo met hart en ziel heeft gewijd aan de wederopbouw van zijn gedecimeerde gemeente, vergeten. Veertig jaar heeft Lou Vorst - zoals hij werd genoemd - Joods Rotterdam gediend, aanvankelijk als hoofd van de Joodse Godsdienstschool en later als rabbin en als opperrabbin van het ressort Rotterdam.

PSALMEN IN WESTERBORK

Hij heeft de verschrikkingen van de oorlog in alle hevigheid aan den lijve ondervonden, maar hij heeft zijn geestkracht en zijn godsdienstige overtuiging nimmer verloren. Nog in het concentratiekamp Westerbork las hij met getrouwen elke dag een psalm, zelfs op de dinsdagen, de verschrikkelijke dagen van de transporten naar het oosten. Hij heeft het concentratiekamp Bergen-Belsen overleefd, maar hij kwam als een lichamelijk gebroken man, liggend op een brancard, in 1945 in het geschonden Nederland terug

met de wetenschap dat hij dierbaren door beulshanden had verloren.

Lichamelijk gebroken, maar geestelijk allerminst. Nimmer heeft Lou Vorst het vertrouwen in de toekomst verloren. Eenmaal hersteld vatte hij zijn taak op: een wederopbouw van Joods Rotterdam, dat voor de oorlog 13.000 zielen telde en na de oorlog slechts 800. Wederopbouw met mensen vol met problemen zowel uit het verleden als voor wat de toekomst zal brengen.

Overtuigd Mizrachist als hij was - een volgeling van het religieuze Zionisme, een Israël op basis van Tora en Traditie - is hij zeker na het ontstaan van de Staat Israël een van de voorvechters geweest van emigratie naar het Heilige Land, zg. alijah. Velen heeft hij ertoe gebracht om daar te bouwen aan hun toekomst en aan die van het land. Pas na zijn pensionering hebben hij en zijn vrouw hun voorbeeld gevolgd.

FEL EN OPRECHT

Opperrabbijn Vorst was geen gemakkelijk mens. Degene echter die tegenover deze kleine, felle, eerlijke man stond, wist dat hij te maken had met iemand die stond voor zijn overtuiging en die altijd trachtte begrip op te brengen voor de ander. Lauwheid en ongeïnteresseerdheid waren begrippen die op hem niet van toepassing waren. Zo leefde en werkte Vorst, een man met gevoel voor stijl, een man met een diep en warm geloof, een man met grote kennis en ervaring, kortom een man met een allure die bij zijn naam paste.

Lou Vorst werd op 8 oktober 1903 te Amsterdam geboren in een gezin van diamantbewerkers. In 1922 deed hij op 19-jarige leeftijd staatsexamen voor toelating tot de Universiteit van Amsterdam, waar hij klassieke letteren ging studeren. Enige jaren daarna werd hij onderwijzer aan de Joodse school in Amsterdam-Noord en aan de Godsdienstschool aan het Jonas Daniël Meijerplein in Amsterdam. Toen in 1927 de Joodse Mulo werd opgericht, werd Vorst daar hoofd van het Godsdienstonderwijs.

Zijn leven is leren en onderwijzen geweest. In 1928 werd hij leraar aan het Beth Hamidrasj en in 1929 onderwijzer in het jongensweeshuis in de rabbijnse vakken. In 1930 werd hij na het slagen voor zijn kandidaatsexamen leraar aan het Seminarium in Amsterdam. Het jaar daarop haalde de toenmalige opperrabbijn A.B.N. Davids hem naar Rotterdam. Een kwart eeuw heeft hij het Seminarium met zijn uitgebreide kennis en inspirerende bezieling

gediend. Van 1952 tot 1957 werkte hij ook als leraar op de Joodse H.B.S. in Amsterdam, de latere Joodse Scholengemeenschap Maimonides.

GEZIN ALS HOEKSTEEN

Onverbrekelijk met het na-oorlogse Joodse Rotterdam blijft de naam van Lou Vorst verbonden. Hij en een handjevol overlevenden zetten hun schouders onder de schier onmogelijke taak om te herbouwen wat zo geschonden was. Hij heeft de herleving mogen meemaken, maar tevens ook de vergrijzing van de Joodse bevolking in een tijdvak waarin het kerkelijk en ook burgerlijk gezag geleidelijk aan autoriteit inboetten. Met des te meer overtuiging bepleitte Vorst de instandhouding van de hoeksteen van de samenleving, het gezin, en dan een gezin dat rustte op de waarden van de Tora, want alleen daardoor kan de continuïteit van het Joodse volk worden gewaarborgd. Vorst heeft het woord van God op die manier behoed en beschermd.

Als lid en later als vice-voorzitter van het Opperrabbinaat voor Nederland was hij in dit college een bindend element. In de burgerlijke gemeente Rotterdam was hij een persoonlijkheid die gezag afdwong. Als voorzitter van de Culturele Commissie van de Joodse gemeente Rotterdam heeft hij degenen, die daarvoor oog en oor hadden, gewezen op de grote culturele waarden van het Jodendom. Bij het Genootschap Nederland-Israël was hij een graag geziene gast. In het Convent der Kerken van Rotterdam werkte hij samen met niet-Joodse leiders op wie hij een diepe indruk heeft gemaakt en die hem tot hun vriend rekenden.

PROBLEMEN

Zeker en vooral de mens in nood en de mens met problemen konden bij hem aankloppen. Dat was van eminent belang vooral na de terugkeer van overlevenden van de kampen en uit de onderduik, toen naar lichaam en geest gebroken mensen hem belastten met hun problemen. Dat gold ook de moeilijkheden ten aanzien van de geroofde Joodse oorlogspleegkinderen en het falend rechtsherstel. De oud-opperrabbijn, die zelf al zoveel had meegemaakt, verzuchtte menigmaal: 'als de muren van mijn kamer konden spreken...'.
'

Zo heeft Levie Vorst zijn stempel op zijn gemeente gedrukt. Zijn onschatbare verdiensten voor het na-oorlogse Joodse Rotterdam werden beloond met de hoge onderscheiding van officier in

de orde van Oranje-Nassau, die hem bij zijn afscheid op 14 maart 1971 werd verleend. Zo heeft Rotterdam het gezin Vorst zeventien jaar geleden naar zijn ideaal, Israël, zien emigreren. Op 28 juli 1987 droeg een aantal van zijn vroegere leerlingen de grote voorganger, die klein van gestalte maar imposant van allure was, naar zijn laatste rustplaats. Rotterdam zal hem nimmer vergeten.

48. *Opperrabbin L. Vorst*